

Tisztelt Magyarország
Alkotmánybírósága!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/722-2/2021
Előzött:	2021 JÚL 07.
Példány:	1 Kezelőiroda:
Melléklet:	0 db: <i>du!</i>

Dóka Sándorné

képviseli:

Dr. Berényi Viktor ügyvéd

[változásokkal egységes szerkezetbe foglalva]

ALKOTMÁNYJOGI PANASZA

a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság által a [REDACTED] alperes és a [REDACTED] alperes között elbirtoklás iránt indított, a t. Kúria előtt Pfv. I. 20.013/2020. számú perben hozott 4-os sorszámú ítélet megsemmisítése iránt (a t. Fővárosi Ítéltábla által 7. Pf. 20.479/2019/8. sorszámon hozott II. fokú, illetve a t. Fővárosi Törvényszék által 38. P. 24.778/2017/49 sorszámon hozott I. fokú ítéletekre is kiterjedően)

Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Ábtv). 27. §-a alapján

Budapest, 2021. július 4.

alkotmánybírósági ügyszám: IV/722/2021

Dr. Berényi Viktor
ügyvéd

I. Bevezető Rész

I.1. Az indítványozó neve és személyi adatai:

Dóka Sándorné

[REDACTED]

I.2. Az indítványozó jogi képviselője, a jogi képviselő adatai.

A jogi képviselő neve: dr. Berényi Viktor ügyvéd.

A jogi képviselő adatai: székhely: [REDACTED]

[REDACTED]

A jelen eljárás megindítására feljogosító, és egyben képviseleti jogomat biztosító ügyvédi meghatalmazásom példányát a jelen beadványhoz 1. szám alatt csatolom.

I.3. Az az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezés, amely megállapítja a t. Alkotmánybíróság hatáskörét, továbbá amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza:

Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Ábtv). 27. §-a

I.4. Vizsgálandó bírói döntés megjelölése

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság által a [REDACTED] felperes és a [REDACTED] alperes között elbirtoklás iránt indított, a t. Kúria előtt Pfv. I. 20.013/2020. számú perben hozott 4-os sorszámu ítélet (a t. Fővárosi Ítéltábla által 7. Pf. 20.479/2019/8. sorszámon hozott II. fokú, illetve a t. Fővárosi Törvényszék által 38. P. 24.778/2017/49 sorszámon hozott I. fokú ítéletekre is kiterjedően).

Kúria Pfv. I. 20.013/2020/4 ítélete kézhezvételének időpontja: 2021. 01. 12.

Dr. Berényi Viktor
ügyvéd

[REDACTED]

II. Érdeemi Rész

II.1. Tényállás

A [REDACTED] alatt található, [REDACTED] ingatlan (a továbbiakban: Ingatlan) a [REDACTED] (a továbbiakban: alperes) tulajdonát képezte. Az Ingatlan melletti, [REDACTED] alatt az indítványozó él családjával.

Az Ingatlan tulajdonjogának elbirtoklás útján történő megszerzése iránt az indítványozó és [REDACTED] (a továbbiakban: felperes) is pert kezdeményezett a t. Fővárosi Törvényszék előtt.

Az indítványozó által indított per I. fokú száma 4. P. 25.523/2016, míg a jelen felülvizsgálattal érintett polgári per I. fokú ügyszám 38. P. 24.778/2017 volt. A perek számaiból látható, hogy az indítványozó által indított polgári per korábban kezdődött, mint a felperes által kezdeményezett eljárás.

A két per összefüggésének sajátossága volt, hogy a peres eljárások azonos felek között, más-más perbeli pozícióban folytak: míg az indítványozó által kezdeményezett perben [REDACTED] volt alperesi beavatkozó, addig a [REDACTED] által kezdeményezett perben az indítványozó volt alperesi beavatkozó pozícióban. A [REDACTED] mindkét perben alperesként vett részt. A két ügy összefüggésének további jellemzője, hogy azokban a bizonyítandó tényállás jelentős részben átfedte egymást, a tényállás alátámasztásához felhasznált bizonyítékok köre pedig nagy mértékben azonos volt. A két per viszonyának legjelentősebb sajátossága pedig azok egymást kizáró jellege, abban az értelemben, hogy az egyik fél perbeli győzelme egyben a másik fél pervesztességét is jelentette.

A fentiekben leírt jellemzők szerint 2017 után a két per párhuzamosan folyt, így a két pert a t. Fővárosi Törvényszék – különböző tanácsokban – időben párhuzamosan tárgyalta.

Ekként az indítványozónak igen jelentős érdeke fűződött ahhoz, hogy melyik pert fejezi be a t. Fővárosi Törvényszék hamarabb, ide tartozóan, hogy az egyes perekben az eljáró bíróság milyen tárgyalási időközökkel dolgozik, és milyen bizonyítási cselekményeket folytat le.

A 38. P. 24.778/2017 ügyszámon lefolytatott I. fokú eljárást, az indítványozó álláspontja szerint, az eljáró tanács az ügyben gyorsabban, rövidebb időközökkel, egyben sokkal kisebb mennyiségű bizonyítás felvételével folytatta le, mint ahogyan az az indítványozó által kezdeményezett 4. P. sorszámú tanács előtti eljárásban történt.

A 38. P. 24.778/2017 ügyszámú perben a t. Fővárosi Törvényszék a felperes által bejelentett tanúkat meghallgatta, az indítványozó által bejelentett tanúkat nem hallgatta meg, utóbbiakat azért nem, mert azt szükségtelennek tartotta. Az indítványozó a 38. P. 24.778/2017 számú perben saját rokonainak, valamint az Ingatlanhoz képest helyben lakó szomszédoknak a tanúkenti meghallgatását indítványozta, mivel ezzel kívánta bizonyítani, hogy a felperes (és a felperes rokonai, illetve barátai) a perbeli Ingatlanon nem jártak, ott birtoklással járó használati cselekményeket nem végeztek, és nem adtak az indítványozó, illetve az indítványozó néhai házastársa részére olyan megbízást, amely a felperes birtokosi minőségének megalapításához vezethetett volna.

Dr. Berényi Viktor
ügyvéd

Tényként kell azt is megállapítani, a felperes által indítványozott tanúk 38. P. 24.778/2017 ügyszámú perben történő meghallgatásakor ugyanezen felperesi tanúk közül kettőt a 4. P. számú tanács már meghallgatott.

A 38. P. 24.778/2017 ügyszámú eljárásban a t. Fővárosi Törvényszék összesen csak két olyan tárgyalást tartott, amelyen érdemi perceseletekmenteket végeztek, a tárgyalási időközök is jóval rövidebben voltak, mint a 4. P. számú eljárásban.

Mindezekből jól látható, hogy a 38. P. 24.778/2017 számú ügyben a t. Fővárosi Törvényszék lényegében a 4. P. számú perben beszerzett bizonyítékok felhasználásával járt el.

A 38. P. 24.778/2017 számú perben az I. és II. fokú bíróság a felperes keresetének helyt adott, a jogerős döntés ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelemnek alapján eljáró Kúria pedig a II. fokú ítéletet helybenhagyta.

Rögzíteni kívánom, hogy az eljárásban az indítványozó az I. fokú ítélettel szemben fellebbezéssel, míg a II. fokú ítélettel szemben felülvizsgálati kérelemmel élt, tehát a peres eljárásban mind rendes, mind rendkívüli jogorvoslati jogát kimerítette.

Mindezt azért is hangsúlyozni kívánom, mert az indítványozó valamennyi jogorvoslati kérelmében sérelmezte és kifogásolta azt, hogy a 38. P. sorszámon eljáró tanács a felperes és az alperesi beavatkozó között – a bírósági pervitel során – önkényes megkülönböztetést tett, hiszen a felperes bizonyítási indítványainak helyt adott, az alperesi beavatkozó indítványait pedig elutasította (mellőzte).

A bírói közvetlenség elvének sérelmére is hivatkozott az indítványozó. E körben utalt arra, hogy az ügyben – az egymással rendkívül ellentmondó vallomások és peres nyilatkozatok miatt - valamennyi fokon eljáró tanács nagy jelentőséget tulajdonított a felek és a tanúk szavahihetőségének, az ennek megítéléséhez szükséges impressziót pedig az eljáró bírói tanács a közvetlen észleléssel szerezhette meg.

A t. Kúria a jelen panasszal támadott Pfv. I. 20.013/2020/4 sorszámu ítéletében az itt előadott felülvizsgálati érveknek a megkülönböztető pervitelre vonatkozó részét figyelmen kívül hagyta, míg a bírói közvetlensége vonatkozó részét nem fogadta el. Az előbbi esetben a felülvizsgálati ítélet okfejtése azt rögzíti, hogy a másik perrel összefüggő kifogások a jelen eljárásban nem értékelhetők, az utóbbi érvelést pedig a szabad bizonyítás elvére utalással nem fogadta el (Kúria ítélete 57. bekezdés).

II.2. Az Alaptörvény egyes megsértett rendelkezései

Magyarország Alaptörvénye **XXVIII.** cikk (1) bekezdése szerint:

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Dr. Berényi Viktor
ügyvéd

Magyarország Alaptörvénye E) cikk (1)-(3) bekezdése alapján:

E) cikk

(1) Magyarország az európai népek szabadságának, jólétének és biztonságának kiteljesedése érdekében közreműködik az európai egység megteremtésében.

(2) Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján - az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig - az Alaptörvényből eredő egyes hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja. Az e bekezdés szerinti hatáskörgyakorlásnak összhangban kell állnia az Alaptörvényben foglalt alapvető jogokkal és szabadságokkal, továbbá nem korlátozhatja Magyarország területi egységére, népességére, államformájára és állami berendezkedésére vonatkozó elidegeníthetetlen rendelkezési jogát.

(3) Az Európai Unió joga - a (2) bekezdés keretei között - megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt.

Az Európai Unió Alapjogi Kartája 47. cikke értelmében:

47. cikk

A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog

Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez.

Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.

II.3. Jogi érvelés, érintettség, indoklás

Az indítványozó álláspontja az, hogy a t. Kúria Pfv. I. 20.013/2020/4-os sorszámú felülvizsgálati ítélete, a t. Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 20.479/2019/8. sorszámú II. fokú ítélete, illetve a t. Fővárosi Törvényszék 38. P. 24.778/2017/49 sorszámú I. fokú ítélete sérti az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében (tisztességes eljáráshoz való jog), illetve Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított alapjogát (megkülönböztetés tilalma).

Dr. Berényi Ágoston
ügyvéd

II.3.1. Tisztességes eljáráshoz fűződő jog (fegyveregyenlőség, tárgyalás tartásához való jog) sérelme

A II.2. pontban idézett rendelkezésekből megállapítható, hogy az Alaptörvény valamennyi személy számára biztosítja a jogot, hogy jogvitájukat tisztességes eljárásban, pártatlan bíróság bírálja el.

Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában megerősítette a tisztességes bírósági eljárással kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Eszerint „a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. (ABH 1998, 91, 98–99.) Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” (Indokolás [24]). „Az Alkotmánybíróság korábbi döntései szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárása {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [38]}.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}¹

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése de facto nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10) AB határozat, Indokolás [48]–[50]}.²

Az Alkotmánybíróság a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatában (is) foglalkozott a fegyveregyenlőség elvével, a polgári peres eljárások vonatkozásában. Ennek kapcsán kimondta, hogy „[99] Az Alkotmánybíróság a fegyverek egyenlőségének elvét ugyan alapvetően a büntetőeljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden bírósági eljárás tekintetében, így polgári perek esetében is [15/2002. (III. 29.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz jogból fakadóan így a fegyelmi eljárás során sem hagyható figyelmen kívül a fegyveregyenlőség elve.”³

¹ Alkotmánybíróság 3027/2018. (II. 6.) AB Határozata

² Alkotmánybíróság 3244/2018 (VII. 11.) AB Határozata

³ Alkotmánybíróság 21/2014. (VII. 15.) AB Határozata

A jelen eljárásban felülvizsgálandó polgári perre irányadó 1952. évi III. törvény (régí Polgári Perrendtartás, rPp.) 2. §-a is ezt az elvet rögzíti, annak kimondásával, hogy:

2. § (1) *A bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse.*

A fentiekben idézett jogszabályi rendelkezésekből, illetve az Alkotmánybíróság gyakorlatából következően a polgári perekben – a tisztességes (fair) eljárás egyik szelvényjogosítványaként - érvényesülnie kell a fegyveregyenlőség elvének, azaz azon követelménynek, hogy a polgári perekben eljáró bíróság, a perjogi szabályok alkalmazása során, egyik felet sem hozhatja a másik félnél hátrányosabb vagy előnyösebb helyzetbe.

A fegyverek egyenlősége elv „célja a bírósági eljárásban részt vevő felek közötti eljárásbeli egyensúly biztosítása.”⁴

Az indítványozó álláspontja az, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkében számára biztosított, az eljárások tisztességes lefolytatásához való joga - a fegyveregyenlőség elvének, illetve a tárgyalás tartásához való jog sérelme miatt -, a t. Fővárosi Törvényszék nem megfelelő pervitelével, és a t. Fővárosi Törvényszék, valamint t. Kúria ezt helybenhagyó, az erre vonatkozó fellebbezési és felülvizsgálati érveket részben mellőző, részben elutasító érdemi döntésével, megsérült.

Ezen álláspont konkrét kifejtéseként, az alábbiakra kívánok hivatkozni.

A 38. P. számú tanács, az alperesi beavatkozó, azaz az indítványozó által meghallgatni kért tanúk kihallgatását az eljárásában mellőzte, arra hivatkozással, hogy az szükségtelen, mert e körben a 4. P. számú perben készült jegyzőkönyveket, és a bizonyítás – ezen jegyzőkönyvek szerinti – 4. P. számú perben született eredményét használta fel. Ugyanakkor a felperes által indítványozott valamennyi tanút kihallgatta.

Az indítványozó álláspontja szerint ezen pervezetés útján sérült az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga, mert különbség keletkezett a felperes és az alperesi beavatkozó bizonyítási lehetőségei, azaz a bizonyítás körében őket illeti joghelyzet között.

Elsőként, rögzíteni kívánom, hogy a folyamatban volt polgári perre irányadó 1952. évi III. törvény (rPp.) 57. § (1) bekezdése, amely a beavatkozó perbeli jogállását szabályozza, a bizonyítás körében a beavatkozót (indítványozót) a felperessel azonos joghelyzetbe hozta (mivel a vizsgált esetben az rPp. 57. § (1) bekezdés második fordulatát kellett alkalmazni, ugyanis az ítélet jogereje a beavatkozó és a felperes jogviszonyára kiterjedt):

57. § (1) A beavatkozó - az egyezséget, az elismerést és a jogról való lemondást kivéve - minden cselekményre jogosult, amelyet az általa támogatott fél megtehet, cselekményeinek azonban csak annyiban van hatálya, amennyiben a fél a cselekményt elmulasztja, illetőleg amennyiben a beavatkozó cselekményei a fél cselekményeivel nem állnak ellentétben. Ha a perben hozott ítélet jogereje jogszabály alapján a beavatkozónak az ellenféllel szemben fennálló jogviszonyára is kiterjed, a beavatkozó cselekményei akkor is hatályosak, ha azok az általa támogatott fél cselekményeivel ellentétben állnak; az ilyen ellentétes cselekmények befolyását az ügy eldöntésére a bíróság a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.

⁴ VÁRADI Ágnes: A „FEGYVEREK EGYENLŐSÉGE” ÉS A POLGÁRI PER A gyengébb fél védelmének eljárásjogi eszközeiről alkotmányjogi, uniós és nemzetközi jogi nézőpontból, in: Iustum Aequum Salutare XV. 2019. 1.; 04 Varadi IAS 2019 1.pdf (ppke.hu), 76. o.

Azaz a tárgyalt perben a felperest és az indítványozót az rPp. szerint a bizonyítás körében azonos jogok illeték meg.

Az a körülmény, hogy a 38 P. tanács elnöke a felperes tanúkihallgatási indítványainak helyt adott, az indítványozó saját tanúinak meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványainak teljesítését pedig mellőzte, a felperes és az indítványozó helyzetében aszimmetriát idézett elő, amely a következőkben leírtak szerint méltánytalan, igazságtalan és tisztességtelen eredményre vezetett:

- (i) *A sérelmezett pervitel folytán a felperes vonatkozásában a felperesi tanúk kihallgatása során érvényesült a közvetlenség elve, míg az indítványozó tanúi által tett vallomások mérlegelése körében nem.*

A polgári perekben érvényesülő egyik legfontosabb alapelv a közvetlenség elve. A közvetlenség elve azt jelenti, hogy a bíróság csak az általa észlelt tényekre és bizonyítékokra alapítottan hozhatja meg a döntését. A bíróságnak eredeti forrásokból kell az ismereteit megszereznie és a személyes észlelése, valamint a közvetlen benyomásai alapján kell az álláspontját kialakítania. Ehhez arra van szükség, hogy az eljáró bíróság maga hallgassa meg/ki a feleket, a tanúkat, a szakértőket, maga győződjön meg az okirat tartalmáról vagy észlelje az egyéb tárgyi bizonyítékokat.⁵

A jelen ügyben, mint ahogyan azt a fentiekben már érintettem, igen nagy jelentősége volt annak, hogy a perben eljáró tanácsok az egyes felek és más résztvevők egymásnak teljesen ellentmondó nyilatkozatait és vallomásait miként értékelik, s ide tartozóan, hogy a felek és egyes résztvevők szavahihetőségét, valamint az ők és a tanúk által tett vallomások bizonyító erejét miként határozzák meg.

Nyilvánvaló, hogy a bíróság a tanúk vallomásainak mérlegelése során, az abban előadottak valóságtartalmát, így a tanúvallomások bizonyító erejét, csakis akkor tudja megfelelően értékelni, ha ennek során figyelembe veszi a saját, a tanúvallomás tétele során megszerzett tapasztalatát, szubjektív észlelését és élményét a tanú vallomástételének mikéntjéről, az előadás hitelességéről. Ennek során különös jelentősége van a tanú gesztikulációjának, az általa használt testbeszédnek, a bírói kérdésekre adott válaszok határozottságának, a tanú által használt kifejezéseknek, a tanú és a tárgyaláson jelen levők közti esetleges kommunikációnak, és az egyéb, pillanatnyi tényezőknek. Az itt felsoroltakat a tárgyalási jegyzőkönyv jellemzően nem tartalmazza, azok csak akkor képezik a tanúvallomásról felvett jegyzőkönyv részét, ha azokat az eljáró bírő kifejezetten rögzíti. Ugyanakkor azonban az a tanúmeghallgatási tárgyalást vezető bíró kompetenciája, hogy a jegyzőkönyv tartalmát ebben a vonatkozásban meghatározza, hiszen az rPp. a szó szerinti jegyzőkönyvezést nem teszi kötelezővé. Mindamelllett, ahogyan azt a fentiekben már leírtam, bizonyos körülmények jegyzőkönyvezése szinte nem is lehetséges. Ebből következik, hogy a tanúk meghallgatása helyett a másik, 4. P. sorszámú perben felvett jegyzőkönyvek használata egyértelműen ellentétes a polgári perben érvényesülő közvetlenség elvével, mert a másik (4. P.) perben felvett tanúkihallgatás jegyzőkönyveinek olvasása során a 38. P. tanács elnöke az adott tanúval közvetlen észlelési viszonyba nem került.

⁵ KENGyel Miklós: *Polgári eljárásjog, Magyar polgári eljárásjog | Digitális Tankönyvtár (tankonyvtar.hu)*

A 38. P. számú perben (is) az egyes résztvevők szavahihetőségének bírói elbírálása kiemelt jelentőségű volt. Ezen szavahihetőség megítélését a bizonyítás egyes elemeinek, így különösen a tanúvallomásoknak, az értékelése alapvetően befolyásolta.

A 38. P. sorszámú perben a felperes volt az a személy, akinek az elbirtoklási igényét el kellett a bíróságoknak dönteniük, ezért az indítványozó által javasolt tanúk meghallgatásának célja és iránya részben eltérő volt attól, mint amire az ő vallomásukon keresztül a 4. P. tanács a bizonyítást felvette (ebben a 4. P. számú perben az indítványozó elbirtoklása volt a kérdés). Mindezzel azt kívánom előadni, hogy a két per tárgya csak hasonló volt, de nem volt azonos. Ez is indokolta (volna) az indítványozó által javasolt tanúk tényleges meghallgatását.

A jelen beadvánnyal felülvizsgálni kért perben a fő kérdés az volt, hogy a felperes megbízta-e az indítványozót és/vagy az indítványozó házastársát az Ingatlan őrzésével, továbbá, annak eldöntése is lényeges kérdést képezett, hogy a felperes ténylegesen használta-e az Ingatlant. Ezekről a tényekről az indítványozó *oldalán az indítványozó* rokonai, illetve a környéken lakó szomszédok tudtak nyilatkozatot, vallomást tenni, szükség szerint a felperessel, illetve a felperes rokonaival történő *szembesítésük* útján.

Az indítványozó határozott álláspontja az: amennyiben valaki egy adott ingatlant 15 éven keresztül sajátjaként birtokol, és, mint ahogyan azt a felperes a perben állította, rendszeresen látogatja az elbirtoklandó ingatlant, szükségszerűen találkozik a környéken életvitelszerűen lakó szomszédokkal, akik őt felismerik és rá emlékeznek.

A felperes határozottan azt állította, hogy ő, valamint az ő rokonai és barátai (a barátokat a perben tanúként kihallgatták) a perbeli ingatlant rendszeresen használták. Ugyanakkor a peradatok egyértelműen arra utalnak, hogy a felperesre és barátaira a helyben lakók, illetve az indítványozó rokonai nem emlékeztek.

Ezzel egy ellentmondás keletkezett a perbeli előadások, illetve a perben felvett/beszerzett bizonyítékok között. Ezen ellentmondás az alperesi beavatkozó által indítványozott tanúk meghallgatásával, szükség szerint ezen tanúknak a felperesi tanúkkal történő szembesítéssel lett volna feloldható. Ehhez az indítványozó tanúit személyesen kellett volna meghallgatni.

Az indítványozó tanúi személyes meghallgatásának elmaradásából származó másik, a közvetlenség elvének sérelméből származó következmény, hogy az indítványozó tanúinak a szavahihetőségét, és az ő vallomásaik bizonyító erejét az eljáró 38 P. számú tanács nem tudta megfelelően mérlegelni, és a felperesi kereset elbírálása során az indítványozó tanúi által (másik perben) tett vallomásokat nem kellő súllyal értékelte, azoknak nem azonos, hanem kisebb jelentőséget tulajdonított, mint a felperesi tanúk vallomásainak.

A másik perben felvett tanúvallomásról készült jegyzőkönyv ugyanis okirati bizonyíték (rPp. 190. §), azt nem lehet tanúvallomásként (rPp. 167. §) értékelni. Az okirat és a tanú a polgári perrendtartás(ok)ban, de általában az eljárási jogban, eltérő bizonyítási eszközök.

A párhuzamos per adatai, mint viszonyítási pontok, tények, eljárásjogilag figyelembe veendők voltak a felülvizsgálati szakban is, mert nincs olyan perjogi vagy más szabály, hogy az eljárási hiba ilyen megnyilvánulásai csakis akkor felülbírálhatók, ha mindkét ügyben felülvizsgálati kérelmet terjesztenek elő. A t. Kúria ezen indoklása tehát hibás, ugyanakkor ennek következménye az, hogy érdemben felülvizsgálatlan maradt az eljárás alacsonyabb szakaszában bekövetkező olyan jogsértés, amely az ügy végső elbírálását alapvetően befolyásolja.

Ezzel pedig az indítványozó alkotmányos jogai sérültek, hiszen az indítványozónak joga van ahhoz, hogy a Kúriától jogorvoslati kérelmének érdemi elbírálását kérje, azaz, a szabályosan előterjesztett felülvizsgálati kérelemben a döntést a Kúria nem mellőzheti, ha ez mégis megtörténik, ezzel a felülvizsgálatért folyamodó indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslati joga sérül:

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

A t. Kúria által a felülvizsgálati ítéletben felhívott, az rPp. 3. § (5) bekezdésébe foglalt szabály szerint:

„(5) Ha törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. E rendelkezések nem érintik a törvényes vélelmeket, ideértve azokat a jogszabályokat is, amelyek szerint valamely körülményt az ellenkező bizonyításáig valónak kell tekinteni.”

Az indítványozó álláspontja az, hogy a polgári perekben érvényesülő un. szabad bizonyítás elve alá van rendelve az rPp. idézett, a perek tisztességes lefolytatásához fűződő jogot biztosító elvi szabálynak, továbbá az Alaptörvény, hasonló jogot megfogalmazó, XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes tárgyalás alapelveinek.

Ebből következően, az eljáró bíróság a szabad bizonyítás elvét csakis úgy és akként érvényesítheti, ha az ennek megfelelően lefolytatott eljárással a felek tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem sérti.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint:

„28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

Ebből következik, hogy a szabad bizonyítás elve a fegyveregyenlőség, illetve a tárgyalás tartásához, s ez által a tisztességes eljárás lefolytatásához való jog sérelmével nem alkalmazható, az ezzel ellentétes eljárás az Alaptörvénybe ütközik.

Így az indítványozó Alaptörvénybe ütközőnek tekinti, hogy a fentiekben részletesen leírt eljárással őt elzárták attól, hogy az alperest támogató védekezése során a saját bizonyítékait az ő általa szándékolt formában használja és érvényesítse a perben. Az indítványozó álláspontja szerint a szabad bizonyítás elve a polgári perben eljáró bíróságot nem jogosítja fel arra, hogy az indítványozó fél indítványával szemben az adott személy tanúkénti meghallgatása helyett az adott személy más (akár hasonló tárgyú) perben felvett vallomását használja fel, és a személy tanúkénti meghallgatását mellőzze.

II.3.2. A hátrányos megkülönböztetés tilalma

A másik, a megkülönböztető pervitelből következő sérelem az, hogy a t. Fővárosi Törvényszék 38. P. tanácsa a felperes valamennyi tanúját meghallgatta ebben a perben, azonban az indítványozó tanúit nem. A felperes által javasolt tanúk közül kettő olyan volt, akinek a meghallgatása a 4. P. számú perben már megtörtént akkor, amikor őket a 38. P. számú tanács meghallgatta, és a meghallgatásukról készült jegyzőkönyv is rendelkezésre állt. Ezért ebben az esetben nem indokolt megkülönböztetés történt, hiszen még a szabad bizonyítás elve sem teszi megalapozottá azt, hogy a felperesi tanúk esetén az eljáró tanács nem alkalmazza a saját, azon perviteli logikáját, hogy a párhuzamos perben már meghallgatott tanúkat még egyszer nem hallgatja ki. Milyen alapon tért el a felperes javára ettől a logikától a 38. P. számú tanács? Erre nincsen magyarázat.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése szerint:

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az indítványozó helyzetében az összehasonlítható, és azonos csoportba tartozást megalapozó tényként és körülményként azt jelölöm meg, hogy a felperes is, és az indítványozó is azonos ingatanra érvényesített ugyanolyan – elbirtokláson alapuló és tulajdonjog megszerzésére vonatkozó – igényt. A felperes és az indítványozó azért is azonos csoportba tartoznak, mert mindketten ugyanabban a polgári peres eljárásban vettek részt, azaz a fent megjelölt számú polgári perben való részvétel is olyan tény, amely a felperest és az indítványozót azonos csoportba sorolja.

Az 1952. évi III. törvény korábban már idézett, 57. §-a szerint:

57. § (1) A beavatkozó - az egyezséget, az elismerést és a jogról való lemondást kivéve - minden cselekményre jogosult, amelyet az általa támogatott fél megtehet, cselekményeinek azonban csak annyiban van hatálya, amennyiben a fél a cselekményt elmulasztja, illetőleg amennyiben a beavatkozó cselekményei a fél cselekményeivel nem állnak ellentétben. Ha a perben hozott ítélet jogereje jogszabály alapján a beavatkozónak az ellenféllel szemben fennálló jogviszonyára is kiterjed, a beavatkozó cselekményei akkor is hatályosak, ha azok az általa támogatott fél cselekményeivel ellentétben állnak; az ilyen ellentétes cselekmények befolyását az ügy eldöntésére a bíróság a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.

Dr. Berényi János
Ügyvéd

A perben hozott ítélet jogereje az indítványozóra is kiterjedt, a perbeli ingatlan tulajdonjogának elbirtoklással történő megszerzése körében hozott jogerős döntés kizárja az indítványozó ugyanilyen jogcímmel történő, sikeres igényérvényesítését.

Ebből következően a felperest és az indítványozót a perben a bizonyítás körében egyenlő jogok illették meg.

Állítom, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkében szabályozott tisztességes eljáráshoz való jog az, amely biztosítja ezt a – bizonyítás körében érvényesülő – egyenlőséget, hiszen a beavatkozás célja a támogatott fél pernyertességének előmozdítása, és olyan esetben, amikor az ítélet jogereje a beavatkozóra is kiterjed, szükséges, hogy a beavatkozó egyenlő jogokkal vegyen részt a perben (hiszen a per eredménye az ő joghelyzetét is befolyásolja); jelzem, a beavatkozó kötelezettségei is – például a perköltség viselésénél – egyenlőek.

Ebből viszont az az alkotmányos követelmény származik – és itt utalni kívánok az Alaptörvény fent idézett 28. cikkére is –, hogy a bíróságok a perjogi szabályok alkalmazása során kötelesek biztosítani, hogy a törvény által meghatározott azonos jogaikat a felek valóban azonosan gyakorolhassák, így a pervezetés során sem tehetnek a felek között különbséget annak alapján, hogy ki tette az adott bizonyítási indítványt, vagy, hogy egy másik perben az adott indítványt már teljesítették.

Kiemelem, hogy a t. Fővárosi Törvényszék 38. P. tanácsa a felperesi tanúk közül kettőt is úgy hallgatott meg, hogy az ő meghallgatásuk a párhuzamos 4. P. tanács előtti eljárásban már megtörtént, ugyanakkor az indítványozó tanúbizonyítási indítványait elutasította, azon az alapon, hogy a javasolt tanúk meghallgatása már megtörtént és a felvett jegyzőkönyvek rendelkezésre állnak.

Itt tehát, az indítványozó álláspontja szerint, az indítványozó hátrányos megkülönböztetése, azaz negatív diszkrimináció történt. Amennyiben a 38. P. tanács a saját pervezetési elvét – csak a másik perben még meg nem hallgatott tanúkat hallgatja ki – következetesen alkalmazza, akkor a felperes részéről kevesebb tanú meghallgatására kerül sor, tehát itt is több lett volna az okirati bizonyíték.

Jelzem, a diszkrimináció súlyosabb jogkövetkezményét, a fentiekben már előadtak szerint, abban látom, hogy a felperes eltérő perbeli jogokat gyakorolhatott, neki lehetőséget adtak a kereset tanúkkal történő bizonyítására, míg az indítványozót elzárták a tanúbizonyítástól.

A megkülönböztetés alapja – az adott, indítványozott személyeket egy másik perben már meghallgatták – nem legitim. Egyrészt ezen elvhez a 38. P. számú tanács sem tartotta magát, másrészt a 4. P. és 38. P. perek eltérő tárgya miatt (más személyek igényét kellett elbírálni) okszerűtlen is volt a 38. P. tanács elnökének tanúkihallgatásokat mellőző döntése. Továbbá, itt is rögzítem, hogy ezen megkülönböztetéssel az indítványozót elzárták attól, hogy a bizonyítási eszközöket az alperes támogatása során maga választhassa meg. Ehhez a szabad bizonyítás elve alapján a perbíróságnak nem volt joga.

Mindez pedig a per érdemére kihatott, hiszen így, a felvett bizonyítás eredménye torzult, a felperesre kedvezőbb lett, ezért a végső érdemi döntést is befolyásolta.

II.3.3. Érintettség, jogi helyzet

Végezetül, előadom, hogy bár a párhuzamos perben az indítványozó pervesztes lett, és az Ingatlan tulajdonjogát nem szerezte meg, a jelen beadvánnyal felülvizsgálni kért per mikénti eldőléséhez most is jelentős jogi érdeke fűződik. Ebben a perben az Ingatlan értékét 100.000.000 Ft-ban, azaz Egyszázmillió forintban határozták meg, minek következtében óriási az a perköltség, amelyet az indítványozónak meg kell fizetnie.

A felülvizsgálni kért perben hozott ítélet az indítványozó jogi helyzetére azért is kihat, mert saját, azonos anyagi jogi igényének érvényesítését kizárja, és az indítványozóval szomszédos ingatlan tulajdoni helyzetében is változást okoz, tehát a felperessel szomszédjogi helyzetbe kerülés is változás az indítványozó jogi helyzetében, amely a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztéséhez fűződő jogi érdeket megalapozza.

Az indítványozó álláspontja az, hogy, amennyiben a felülvizsgálni kért peres eljárást szabályszerűen folytatták volna le, úgy a bizonyítékok megfelelő összegyűjtésével olyan tényállás lett volna megállapítható, amely kizárja a felperes keresetének alaposságát, így szabályszerű eljárás mellett a kereset elutasításának lett volna helye. Ez pedig az indítványozó joghelyzetének jelentős változását eredményezné, eredményezte volna. A jelen panaszt az indítványozó az I. és II. fokú ítéletekre is kiterjesztően kezdeményezi, mivel az alkotmányos jogsértések az I. fokú szakaszt is érintik, ezért indokolt annak megismétlése.

II.4. Határozott kérelem a tisztelt Alkotmánybíróság döntésére

A jelen beadványban leírt ténybeli és jogi indokok alapján, tisztelettel kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság által a [REDACTED] felperes és a [REDACTED] alperes között elbirtoklás iránt a t. Kúria előtt Pfv. I. 20.013/2020. számon folyamatban volt perben hozott 4-os sorszámú ítéletet, a t. Fővárosi Ítéltábla által 7. Pf. 20.479/2019/8. sorszámom hozott II. fokú, illetve a t. Fővárosi Törvényszék által 38. P. 24.778/2017/49 sorszámom hozott I. fokú ítéletekre is kiterjedően, megsemmisíteni szíveskedjék.

III. Záró rész

III.1. Jogorvoslati jog kimerítésére vonatkozó nyilatkozatok

Az indítványozó nyilatkozik arról, hogy a t. Kúria jelen Alkotmányjogi Panasszal sérelmezett ítéletével szemben az rPp. vagy más jogszabály jogorvoslati lehetőséget nem biztosít.

III.2. Hozzájárulás nyilvánosságra hozatalhoz

Az indítványozó az Alkotmányjogi Panasz, illetve a személyes adatai nyilvánosságra hozatalához hozzájárul.

Dr. Berényi Viktor
ügyvéd

III.3. Rendkívüli perorvoslatra vonatkozó jognyilatkozat

Az ügyben nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, és a perben tudomásom szerint nem kezdeményeztek perújítást (jogorvoslatot a törvényesség érdekében).

IV. Mellékletek, záró nyilatkozat

- 1 – ügyvédi meghatalmazás
- 2 - Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv. I. 20.013/2020/4 sorszámu ítélete
- 3 – Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 20.479/2019/8. sorszámu jogerős II. fokú ítélete
- 4 – Fővárosi Törvényszék 38. P. 24.778/2017/49 sorszámu I. fokú ítélete

*A jelen beadvány a 2021. március 12-én kelt Alkotmányjogi Panasz-nak a t. Alkotmánybíróság Főtitkára, dr. Bitskey Botond úr által IV/722-1/2021 számon 2021. május 10. napján kelt, és általam 2021. 06. 04-én kézhez vett hiánypótlási felhívás alapján végrehajtott változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege. A változtatásokat a szövegben **dőlt vastaggal** szedetten jeleztem.*

Budapest, 2021. július 04.

Tisztelettel:

Dóka Sándorné indítványozó
jogi képviselőként:

Dr. Berényi Viktor
ügyvéd

Dr. Berényi Viktor
ügyvéd

